

Asia 43/75

Gabrielle Defrenne
vastaan
Société anonyme belge de navigation aérienne Sabena

(Cour du travail de Bruxellesin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Miesten ja naisten samapalkkaisuus

Tuomion tiivistelmä

1. *Sosiaalipolitiikka - Miespuoliset ja naispuoliset työntekijät - Palkkaus - Tasa-arvo - Suora syrjintä - Yksilön oikeudet - Kansallisten tuomioistuinten antama suoja (ETY:n perustamissopimuksen 119 artikla)*
2. *Sosiaalipolitiikka - Miespuoliset ja naispuoliset työntekijät - Palkkaus - Tasa-arvo - Suora syrjintä - Yksilön oikeudet - Voimaantulopäivä - Sopimuksessa vahvistettu määräaika - Jäsenvaltioiden päätöslauselma - Neuvoston direktiivi - Vaikutuksettomuus - Perustamissopimuksen muuttaminen - Yksityiskohtaiset säännöt (ETY:n perustamissopimuksen 119 ja 236 artikla)*
3. *Sosiaalipolitiikka - Miespuoliset ja naispuoliset työntekijät - Palkkaus - Tasa-arvo - Suora syrjintä - Yksilön oikeudet - Vaatimukset - Taannehtivuus - Oikeusvarmuus (ETY:n perustamissopimuksen 119 artikla)*
4. *Sosiaalipolitiikka - Miespuoliset ja naispuoliset työntekijät - Palkkaus - Tasa-arvo - Välillinen syrjintä - Poistaminen - Yhteisön toimivalta ja jäsenvaltioiden toimivalta (ETY:n perustamissopimuksen 119 artikla)*

1. ETY:n perustamissopimuksen 119 artiklassa vahvistettu miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaate on osa yhteisön perustaa. Siihen voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa, joilla on velvollisuus suojata tästä määräyksestä yksityisille oikeussubjekteille johtuvia oikeuksia, erityisesti syrjintätapauksissa, jotka perustuvat välittömästi lainsäädäntöön tai työehtosopimukseen, sekä tapauksissa, joissa naiset ja miehet saavat erisuuruista palkkaa samasta työstä, joka tehdään saman yksityisen tai julkisen työnantajan palveluksessa.
2. a) Alkuperäisten jäsenvaltioiden piti huolehtia miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen täysimääräisestä soveltamisesta ennen siirtymäkauden ensimmäisen vaiheen päättymistä eli 1.1.1962 mennessä. Jäsenvaltioiden 30.12.1961 antamalla päätöslauselmalla ei ole voitu pätevästi muuttaa perustamissopimuksessa olevaa määräaikaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta niitä vaikutuksia, joita päätöslauselmalla on voinut olla 119 artiklan täysimääräisen täytäntöönpanon edistämisessä ja nopeuttamisessa. Perustamissopimusta voidaan muuttaa ainoastaan 236 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti toteutetulla tarkistuksella, jollei erityismääräyk-
- sistä muuta johdu.
- b) Koska siirtymäkautta koskevia määräyksiä ei ole, samapalkkaisuuden periaate koskee täysimääräisesti uusia jäsenvaltioita liittymissopimuksen voimaantulosta eli 1.1.1973 alkaen. Neuvoston direktiivillä 75/117/ETY ei ole voitu heikentää 119 artiklan tehokkuutta eikä muuttaa sen ajallista soveltamisalaa.
3. Oikeusvarmuudesta johtuvat pakottavat näkökohdat, jotka johtuvat kaikista kysymyksessä olevista julkisista ja yksityisistä eduista, estävät periaatteessa asettamasta jo kuluneen ajan palkkausta kyseenalaiseksi. Perustamissopimuksen 119 artiklan välittömään oikeusvaikutukseen ei voida vedota tuomiota edeltävän ajankohdan palkkausta koskevien vaatimusten tueksi, paitsi niiden työntekijöiden osalta, jotka ovat aikaisemmin nostaneet kanteen tai esittäneet vastaavan vaatimuksen.
4. Niilläkään aloilla, joilla 119 artiklalla ei ole välitöntä oikeusvaikutusta, 119 artiklaa ei voida tulkita siten, että siinä varattaisiin jäsenvaltion lainsäätäjälle yksinomainen toimivalta samapalkkaisuuden periaatteen toteuttamiseen, sillä sen toteuttamiseksi voidaan tarvittaessa antaa sekä yhteisön säännöksiä että kansallisia säännöksiä.